

arallegim

L'assassinat considerat com una de les fosques arts

XAVIER CERVANTES

Les coses clares des del títol: *Yo, asesino*. Això és el relat d'un assassí escrit per Antonio Altarriba (Saragossa, 1952), Premio Nacional de cómic per *L'art de volar* (2009). Aquesta vegada el seu còmplice és Keko (Madrid, 1962), el dibuixant madrileny que amb el seu domini d'un blanc i negre implacable completa un còmic extraordinari, tant narrativament com visualment. Publicat abans a França que aquí, *Yo, asesino* estira la tesi exposada per Thomas de Quincey a *De l'assassinat considerat com una de les belles arts*. Explica la història d'un professor d'art de la Universitat del País Basc, la seva relació amb les teories sobre l'art com a representació de la crueltat i, esclar, la seva trajectòria com a assassí, com a home que mata sense motiu. "Un crim només és artístic si és gratuït", diu el professor.

Altarriba organitza el guió amb dos discursos: el monòleg interior del personatge i la narració del que veiem en un relat ple de clatellades a les misèries morals del món acadèmic i la superficialitat d'alguns artistes, de reflexions sobre la incomunicació i d'apunts sobre la realitat política basca actual. Tot està lligat en una història que provoca una lectura obsessiva. Magnífic. ♦♦



YO, ASESINO
ANTONIO ALTARRIBA & KEKO
NORMA EDITORIAL
134 PÀG./19,90 €



El calidoscòpic Sis d'Octubre

JAUME CLARET

En la nostra història només tres dates resulten prou icòniques per no necessitar més contextualització que el dia i el mes: l'11 de setembre, el 14 d'abril i el 6 d'octubre. A redós d'aquesta representativitat i del 60è aniversari dels fets viscuts la tardor de 1934, s'ha reviscolat l'interès polític i editorial per aquells fets. Així, mentre que els diaris han jugat als paral·lelismes històrics interessats, diferents estudis s'han aproximat novament a "la desfeta de la revolució catalanista de 1934".

Precisament, aquest és el militant subtítol del voluminós llibre coordinat per Arnau González, Manel López i Enric Ucelay, en què s'apleguen més de vint col·laboracions: des d'historiadors consagrats que revisiten la qüestió fins a joves

investigadors amb aportacions originals i alguns opinadors de presència més qüestionable. La desigual diversitat defuig una tesi interpretativa comuna i planteja, a través d'una buscada "tensió creativa", un "estat de la qüestió general des de diversos arguments i claus distribuïts en diferents àmbits".

D'entre els diferents articles destaquen especialment els inclosos a "La revolució catalanista a comarques", en què s'explicita l'extensió del Sis d'Octubre més enllà de Barcelona capital i amb una idiosincràsia pròpia. Igualment interessants –a part del suggestiu apartat gràfic dosificat al llarg del volum– resulten les aportacions dels editors. Sobresurt l'extensa introducció, en què s'evidencia l'exuberància estilística i la generositat intel·lectual del professor Ucelay. Menció a banda mereix també Manel López, autor de la millor monografia sobre



6 D'OCTUBRE
A. GONZÀLEZ,
M. LÓPEZ, E. UCELAY
EDITORIAL BASE
638 PÀG./24 €

aquells successos (*Els fets del 6 d'octubre de 1934*, 2013) fruit de la seva tesi doctoral. La influència de la recerca d'aquest jove historiador s'estén a l'aproximació a aquells esdeveniments per part del també professor lleidatà Jaume Barrull. Participa del volum col·lectiu abans mencionat, amb *Els escenaris del 6 d'octubre* ens presenta una intel·ligent posada al dia de l'anterior *Els fets del 6 d'octubre* (2009), a través d'una informada i excel·lent síntesi d'aquelles jornades.

Fugint de les simplificacions interessades, Barrull –de forma clara, ben escrita i il·lustrada– fa un doble esforç de contextualització geogràfica i temporal. La primera obertura li permet superar el reduccionisme barceloní i analitzar l'impacte de la crisi del liberalisme a Europa, el simbolisme extrem que pren Catalunya com a baluard dels republicans d'esquerra espanyols o com afecta el conflicte a comarques.

La segona obertura ens ajuda a entendre els fets en una dinàmica de desconfiances i enfrontaments que té la seva màxima expressió en la llei de contractes. Una legislació que, "lluny de ser revolucionària, era respectuosa amb la propietat privada de la terra" i comparable a "moltes de les reformes agràries de l'època". Però també s'analitza el dia després i les conseqüències dels excessos repressius tant econòmics com socials i polítics, amb més de 5.200 detencions, suspensió de llibertats i abusos diversos.

Més enllà de les petites diferències, els dos volums comparteixen un mateix esperit d'anàlisi desmitificador i contextualitzador. Així, el Sis d'Octubre guanya en complexitat interpretativa, tot desfont apriorismes teleològics. En aquest sentit, segurament tots ells signarien les paraules finals de Barrull: "Els Fets d'Octubre no van obrir la porta a la Guerra Civil, ja que no n'hi havia només una, de porta, i les dretes i algun sector de l'exèrcit feia temps que, d'acord amb la secular tradició del militarisme espanyol, temptejaven punts diferents, però sí que van contribuir, d'una manera important, a erosionar les bases socials i polítiques de la República i, per tant, de la democràcia". ♦♦

Una paròdia culinària

MONTSE VIRGILI

La majoria de novel·les dedicades a la cuina fan olor de caramel i pastís embafós de castanyes. No és el cas d'*El xef*, debut de Simon Wroe, periodista britànic i gastrònom. Els fogons de The Swan, el restaurant de Candem Town de Londres, s'encenen amb la flama constant de la violència i la por, que agafa un to daurat dins el vestit de paròdia de la novel·la.

La història, en primera persona, ens l'explica el Monocle –malnom que rep dels companys de cuina–, el llicenciat en filologia anglesa que busca una primera feina per fugir de la família. I d'aquesta manera

Wroe li concedeix el permís perquè aquest rentaplats i tallador de patates maldestre deixi anar enmig del tràfec d'olles i passapurés alguna frase de Shakespeare o Lev Tolstoi.

Autoritat i tortura

A la cuina, el Monocle es converteix en un observador privilegiat de tota la colla de psicòpates sense escrúpols que poblen la cuina del The Swan, perdedors i inadaptats que només saben viure en cert ordre dins de la tirania que imposa el Bob, un xef que parla en un francès inventat i que és capaç d'aplicar qualsevol tipus de tortura per

aconseguir autoritat. Les represàlies són variades, des de tancar algú dins la càmera frigorífica durant llargues estones fins a cremar-li la mà amb caramel roent. Els sequaços del Bob no es queden enrere: el Dave, el Racista, un cap rapat intolerant amant de Mary Poppins i els musicals més carrinclons; el Ramilov, assetjador sexual i objecte de la majoria de càstigs del Bob, o el Diben, noi de casa bona que intenta amagar-ho sense èxit. L'element romàntic de la història es materialitza en la figura distant de la noia callada dels ulls foscos de la qual Monocle, el noi sen-



EL XEF
SIMON WROE
EDICIONS 62/
SALAMANDRA
TRAD. ALBERT
TORRESCASANA
342 PÀG./17 €

sible que es passa les hores toquant-se els barbs davant un mirall, s'enamora perdudament.

És en aquesta primera part de la novel·la, on gairebé cada capítol ens descriu un per un tots els tarats del The Swan, que la història resulta més atractiva. Les descripcions caricaturesques de Wroe puguen com el suflé en una novel·la que quan busca la peripècia decau. El rerefons familiar del Monocle, fill d'un pare estrella del golf que cau en desgràcia, i les trifulgues al voltant del personatge mafiós del Gran fan que l'interès de la novel·la *El xef* disminueixi. Tot i així, si treballem o heu treballat a la cuina d'un restaurant se us escaparà en alguns moments un somriure "refotudament *soigné*", com diria el Bob. ♦♦